

Отже, відкриті місця (майданчики), відведені для того, щоб водії ставили (залишали) на певний час свої автомобілі, потрібно називати *паркувальними*.

К.Г. ГОРОДЕНСЬКА

ЕСЕ І ЕСЕЙ

В українській фаховій мові, передусім у літературознавчих виданнях, а також в електронних та друкованих засобах інформації помітне активніше вживання форм *есей*, *есеї* та ін. Донедавна переважав невідмінюваний іменник *есе* і зрідка траплялися *есей* і навіть *есея*, які вживали здебільшого класики української літератури минулого сторіччя та деякі літературні критики. Словники зафіксували цей іменник французького походження зі значеннями: 1) 'невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію і передає індивідуальні думки та враження з конкретного питання і не претендує на вичерпне трактування теми'; 2) 'жанр на перетині художньої та публіцистичної творчості'. Хоч художні тексти у стилі *есе* відомі з часів античності, появу цього жанру пов'язують з іменем Мішеля Монтеня, який з 1572 року й до кінця життя працював над своїм найбільшим літературним твором, що мав назву «Essai».

У найновіших довідкових виданнях, зокрема в орфографічних і деяких тлумачних словниках, енциклопедіях, подано невідмінюваний іменник *есе* і відмінюваний іменник чоловічого роду *есей* як рівнозначні. Тоді чим відрізняються ці два іменники в українській мові? А тим, що запозичення *есе* відтворює його вимову у французькій мові, але воно не пристосоване до граматичного ладу української літературної мови, бо не відмінюване. Слово *есей* адаптоване до її словозмінної системи, адже його відмінюємо за зразком іменників II відміни чоловічого роду з основою на м'який приголосний, пор. в однині: *есей*, *есея*, *есеєві* (*есею*), *есей*, *есеєм*, (в) *есеї* (*есеєві*); у множині: *есей*, *есеїв*, *есеям*, *есеї*, *есеями*, (в) *есеях*. Саме ця граматична ознака зробила слово *есей* органічнішим для українського вжитку.

І.А. КАЗИМИРОВА

ОСКАРЖУВАТИ – ОСПОРЮВАТИ

В українській мові слово *оскаржувати* вживають зі значенням 'офіційно подавати скаргу у вищу інстанцію, протестуючи проти якого-небудь рішення, чийх-небудь дій і т. ін.' (Словник української мови: в 11-ти т. Київ, 1974. Т. V. С. 767), а слово *оспорювати* – зі значенням 'юр. Домагатися відновлення свого права на що-небудь через суд.' (Словник української мови: в 11-ти т. Київ, 1974. С. 782).

У «Юридичній енциклопедії» за ред. Ю.С. Шемшученка подано словникову статтю лише до слова *оскарження*: «звернення зі скаргою до державних органів і органів об'єднань громадян з приводу незаконності чи необґрунтованості

рішень і дій служб, осіб. За Законом України «Про звернення громадян» (1996) до рішень і дій (бездіяльності), що можуть бути оскаржені, належать такі, внаслідок яких: порушено права і законні інтереси чи свободи громадянина (групи громадян); створено перешкоди для здійснення громадянином його прав і законів, інтересів чи свобод; незаконно покладено на громадянина які-небудь обов'язки або його незаконно притягнуто до відповідальності. Порядок оскарження рішень і дій служб, осіб регулюється ЦПК України, КПК України і КпАП України, Законами України «Про порядок оскарження в суд неправомірних дій органів державного управління і службових осіб, що ущемляють права громадян» (1989), «Про звернення громадян» та «Про Конституційний Суд України» (1996) і «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» (1997) та ін. нормативно-правовими актами.

У «Сімейному кодексі України» в назвах окремих статей вжито слово **оспорування**: *Стаття 136. Оспорування батьківства особою, яка записана батьком дитини; Стаття 138. Право матері дитини на оспорування батьківства свого чоловіка; Стаття 137. Оспорування батьківства після смерті особи, яка записана батьком дитини.*

Іноді слова **оскарження** й **оспорування** вживають як синонімічні: *Оскарження рішення третейського суду, оспорування рішення міжнародного комерційного арбітражу* (Цивільний процесуальний кодекс України, стаття 454).

Різний зміст слів **оскарження** й **оспорування** засвідчено контекстами: *Підстави для оскарження і оспорування незаконності акту, дії (бездіяльності) посадової особи* (навчальний посібник); *Оспорування заповіту в суді, оскарження заповіту* (оголошення, sslaw.com.ua/оспорування-заповіту/).

Наведені приклади вживання слів **оскарження** й **оспорування** доводять, що ці лексеми мають різний зміст. Аналіз юридичних текстів показує, що дія *оскаржувати* передбачає подання *скарги*, тобто документальну фіксацію *оскаржування*, а слово *оспорування* позначає процес, тривання *спору*.

О.О. КОЛЯДЕНКО

УСТАНОВЛЮВАТИ ВІДПОВІДНІСТЬ – УВІДПОВІДНЮВАТИ; УСТАНОВЛЮВАТИ ПОСЛІДОВНІСТЬ – УПОСЛІДОВНЮВАТИ; РОБИТИ ВИСНОВКИ – ВИСНОВУВАТИ

Останнім часом розробники тестових завдань і педагоги активно впроваджують прості дієслівні присудки *увідповіднювати, упоследовнювати, висновувати* замість складених іменних (так званих «розщеплених») присудків *установлювати відповідність, установлювати послідовність, робити висновки*. Напр.: *увідповідніть фразеологізм із його значенням* (Пробне ЗНО онлайн з української мови та літератури 2018 року. URL: <https://zno.osvita.ua/ukrainian/281/>), *упоследовніть пункти плану відповідно до викладу думок у тексті* (Федоров С. Контрольна робота (тестові завдання). Контрольне аудіювання тексту наукового стилю. URL: http://fedorovsergii.blogspot.com/2017/03/7_16).